ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.10.2020
COM(2020) 664 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση για την εφαρμογή και τη λειτουργία του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2017, σχετικά με τη θέσπιση ενωσιακού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου (αναδιατύπωση)

{SWD(2020) 229 final}

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ύπαρξη αξιόπιστων και πλήρων δεδομένων είναι καίριας σημασίας για τη διαχείριση της αλιείας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ)[1], η οποία βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές γνωμοδοτήσεις. Η βασική πράξη όσον αφορά τη συλλογή και τη διαχείριση δεδομένων[2] είναι ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/1004[3] (στο εξής: κανονισμός για το πλαίσιο συλλογής δεδομένων ή κανονισμός για το ΠΣΔ) που αποτελεί αναδιατύπωση του προγενέστερου κανονισμού του 2008[4]. Το ΠΣΔ καθορίζει εναρμονισμένη προσέγγιση για την εντός της Ένωσης συλλογή βιολογικών, περιβαλλοντικών, τεχνικών και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων από τα κράτη μέλη όσον αφορά τους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης (παράρτημα 1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού για το ΠΣΔ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τη λειτουργία του κανονισμού. Η παρούσα έκθεση ανταποκρίνεται σε αυτήν την υποχρέωση.

Το ΠΣΔ δίνει έμφαση στην προσέγγιση με επίκεντρο τον τελικό χρήστη, καθώς και στην περιφερειοποίηση της συλλογής δεδομένων, μέσω της δημιουργίας περιφερειακών ομάδων συντονισμού (ΠΟΣ). Σύμφωνα με το ΠΣΔ, τα κράτη μέλη διενεργούν τη συλλογή δεδομένων μέσω εθνικών προγραμμάτων εργασίας και υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή τους. Για πρώτη φορά, μπορούν, επιπλέον, να υποβάλουν περιφερειακά προγράμματα εργασίας συντονισμένα σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης, προς συμπλήρωση (ή αντικατάσταση) των σχετικών μερών των εθνικών προγραμμάτων εργασίας.

Το ΠΣΔ εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εκδίδει αποφάσεις για την κατάρτιση πολυετούς προγράμματος της Ένωσης για τη συλλογή δεδομένων (πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ), όπου καθορίζονται λεπτομερώς οι υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τη συλλογή

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1954/2003 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 639/2004 και της απόφασης 2004/585/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22).

[2] Ανεξάρτητες υποχρεώσεις συλλογής δεδομένων ενδέχεται να προβλέπονται και σε άλλες νομοθετικές πράξεις, όπως στον κανονισμό για τα βαθέα ύδατα και στον κανονισμό ελέγχου, καθώς και σε διεθνώς συμφωνηθείσες υποχρεώσεις όπως, μεταξύ άλλων, στον κανονισμό για τη ζώνη της σύμβασης της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση των Θυννοειδών του Ατλαντικού (ICCAT), στο πολυετές σχέδιο αποκατάστασης του τόνου στον Ανατολικό Ατλαντικό και στη Μεσόγειο, στο πολυετές σχέδιο αποκατάστασης για τον ξιφία της Μεσογείου, στον κανονισμό για τη ζώνη της Οργάνωσης Αλιείας Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NAFO), στον κανονισμό για τη ζώνη της σύμβασης για τη διατήρηση της θαλάσσιας πανίδας και χλωρίδας της Ανταρκτικής (CCAMLR), στον κανονισμό για την περιοχή της σύμβασης της Περιφερειακής Οργάνωσης Διαχείρισης της Αλιείας του Νοτίου Ειρηνικού (SPRFMO) και στον κανονισμό για τις περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας τόνου.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, σχετικά με τη θέσπιση ενωσιακού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου (ΕΕ L 157 της 20.6.2017, σ. 1).

[4] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική (ΕΕ L 60 της 5.3.2008, σ. 1).

δεδομένων. Το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ για την περίοδο 2017-2019[5] ευθυγραμμιζόταν ήδη εν μέρει με τον κανονισμό για το ΠΣΔ· το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ για την περίοδο 2020-2021[6] (που αποτελείται από δύο αποφάσεις της Επιτροπής) βασίζεται πλήρως στον κανονισμό για το ΠΣΔ. Από το 2014, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)[7] παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για δραστηριότητες συλλογής δεδομένων.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

1. Βασικά εμπλεκόμενα μέρη σύμφωνα με το πλαίσιο συλλογής δεδομένων

1.1. Κράτη μέλη

Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τη συλλογή και την αποθήκευση δεδομένων, την ποιότητα και την πληρότητα των πρωτογενών δεδομένων, και την προστασία των δεδομένων σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις. Όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν σύστημα συλλογής, αποθήκευσης και διαχείρισης δεδομένων και όλα έχουν υποβάλει προς έγκριση από την Επιτροπή εθνικά προγράμματα εργασίας (που καλύπτουν τις περιόδους 2017-2019 και 2020-2021). Το πρόγραμμα εργασίας εφαρμόζεται από ένα ή περισσότερα επιστημονικά ινστιτούτα στα κράτη μέλη, συχνά αναλόγως του μεγέθους και της ποικιλομορφίας της αλιείας.

Σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις, όλα τα κράτη μέλη διοργανώνουν εθνικές συνεδριάσεις συντονισμού και έχουν ορίσει εθνικό ανταποκριτή, ο οποίος είναι αρμόδιος για τον εσωτερικό συντονισμό, τη διάθεση των δεδομένων στους τελικούς χρήστες και τις επαφές με την Επιτροπή. Η δημιουργία σταθερού δικτύου εθνικών ανταποκριτών (στο πλαίσιο της υποομάδας της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων) διευκόλυνε σημαντικά τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των εθνικών διοικήσεων.

1.2. Ομάδες περιφερειακού συντονισμού

Σύμφωνα με την προσέγγιση της περιφερειοποίησης, οι ΠΟΣ στηρίζουν την εφαρμογή του ΠΣΔ και μπορούν να υποβάλλουν περιφερειακά προγράμματα εργασίας που βελτιώνουν τον συντονισμό στις αντίστοιχες θαλάσσιες λεκάνες, με σκοπό την περαιτέρω στήριξη αξιόπιστων επιστημονικών γνωμοδοτήσεων. Η Επιτροπή συμμετέχει στις ετήσιες συνεδριάσεις, καθώς και στις συνεδριάσεις μεταξύ των συνόδων, υπό την ιδιότητα του μέλους. Οι τελικοί χρήστες συμμετέχουν ως παρατηρητές (παράρτημα 2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

---

[5] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική (ΕΕ L 60 της 5.3.2008, σ. 1).

[6] Κατ' εξουσιοδότηση απόφαση (ΕΕ) 2019/910 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2019, για τη θέσπιση πολυετούς προγράμματος της Ένωσης για τη συλλογή και τη διαχείριση βιολογικών, περιβαλλοντικών, τεχνικών και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 145 της 4.6.2019, σ. 27).

[7] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2328/2003, (ΕΚ) αριθ. 861/2006, (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 και (ΕΚ) αριθ. 791/2007 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1255/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 149 της 20.5.2014, σ. 1).

Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού για το ΠΣΔ, έχουν δημιουργηθεί έξι νέες ΠΟΣ. Δύο από αυτές συγχωνεύτηκαν το 2019, γεγονός που σημαίνει ότι τη στιγμή αυτή υπάρχουν πέντε ΠΟΣ: η ΠΟΣ Βαλτικής, η ΠΟΣ Βόρειου Ατλαντικού, Βόρειας Θάλασσας και Ανατολικής Αρκτικής· η ΠΟΣ Μεσογείου και Εύξεινου Πόντου, η ΠΟΣ μεγάλων πελαγικών ειδών και η ΠΟΣ αλιείας μεγάλων αποστάσεων (παράρτημα 2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Τα κοινωνικοοικονομικά ζητήματα συντονίζονται από την πανευρωπαϊκή ομάδα σχεδιασμού για οικονομικά ζητήματα (PGECON).

1.3. Τελικοί χρήστες

Οι τελικοί χρήστες παρέχουν επιστημονικές συμβουλές ή έχουν ερευνητικό ή διαχειριστικό ενδιαφέρον για την (επιστημονική) ανάλυση των δεδομένων στον τομέα της αλιείας. Βασικοί τελικοί χρήστες είναι:

i) το Διεθνές Συμβούλιο για την Εξερεύνηση των Θαλασσών (ICES), το οποίο παρέχει επιστημονικές γνωμοδοτήσεις σχετικά με τους θαλάσσιους πόρους στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό·

ii) η επιστημονική, τεχνική και οικονομική επιτροπή αλιείας (ETOEA), μια ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής που παρέχει γνωμοδοτήσεις για μια σειρά ζητημάτων (συμπεριλαμβανομένων της συλλογής δεδομένων, της πολιτικής απορρίψεων, της χρήσης των πόρων στη Μεσόγειο και της οικονομίας των στόλων)·

iii) επιστημονικές επιτροπές περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας, στο πλαίσιο συμφωνιών σύμπραξης βιώσιμης αλιείας, και άλλες διεθνείς οργανώσεις.

Ορισμένες υπηρεσίες της Επιτροπής [όπως το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC) και η ΓΔ MARE] είναι επίσης τελικοί χρήστες, π.χ. για την οικονομική ανάλυση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Το ΠΣΔ παρέχει τη δυνατότητα χρήσης των δεδομένων από ευρύ φάσμα τελικών χρηστών. Η ομάδα των βασικών τελικών χρηστών παρέμεινε σχετικά σταθερή κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς· πράγματι, προστέθηκε περιορισμένος μόνο αριθμός νέων τελικών χρηστών.

Οι τελικοί χρήστες λαμβάνουν δεδομένα στο πλαίσιο αιτημάτων υποβολής δεδομένων προς τα κράτη μέλη ή στο πλαίσιο των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων (στην περίπτωση των περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας[8]). Την περίοδο 2017-2019 διεκπεραιώθηκαν 72 αιτήματα υποβολής δεδομένων και υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων (παράρτημα 3 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

1.4. Διαχειριστές των περιφερειακών βάσεων δεδομένων

Οι περιφερειακές βάσεις δεδομένων διευκολύνουν το έργο των τελικών χρηστών στις θαλάσσιες λεκάνες. Οι βάσεις δεδομένων παρέχουν τη δυνατότητα εξέτασης της πληρότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων, καθώς και διόρθωσης και μείωσης σφαλμάτων των δεδομένων.

[8]Για θεσμικούς λόγους, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή εκπροσωπεί την ΕΕ ως συμβαλλόμενο μέρος σε περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας, η Επιτροπή ζητεί από τα κράτη μέλη να υποβάλουν τα απαιτούμενα δεδομένα και εκθέσεις και διαβιβάζει τα δεδομένα στις οργανώσεις. Η Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο (ΓΕΑΜ) αποτελεί εξαίρεση διότι μέρος των δεδομένων αποστέλλεται από τα ίδια τα κράτη μέλη.

Οι τέσσερις θαλάσσιες λεκάνες του Βορειοανατολικού Ατλαντικού (Βαλτική Θάλασσα, Βόρεια Θάλασσα, βορειοδυτικά και νοτιοδυτικά ενωσιακά ύδατα) καλύπτονται από μία περιφερειακή βάση δεδομένων. Η βάση δεδομένων *Fishframe* φιλοξενείται από το ICES, το οποίο αποθηκεύει, διαχειρίζεται και χρησιμοποιεί τα δεδομένα. Το ICES διατυπώνει αιτήματα υποβολής δεδομένων μέσω μιας άλλης βάσης δεδομένων (της *Intercatch*) (παράρτημα 3 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Εκτός από την παροχή γνωμοδοτήσεων σχετικά με τα αποθέματα, η εν λόγω βάση δεδομένων έχει δώσει στο ICES τη δυνατότητα να εκπονεί και να παρέχει περιφερειακές επισκοπήσεις της αλιείας, καθώς και σχέδια δειγματοληψίας για την εμπορική αλιεία. Στόχος του ICES είναι η ενοποίηση των δύο βάσεων δεδομένων σε μία περιφερειακή βάση δεδομένων και σε σύστημα εκτιμήσεων.

Παρά την εκπόνηση σειράς αναλύσεων σκοπιμότητας, δεν έχει συσταθεί περιφερειακή βάση δεδομένων για τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο. Η Επιτροπή συνεχίζει τις προσπάθειες εξεύρεσης διαχειριστή για την εν λόγω βάση δεδομένων.

Το JRC φιλοξενεί μια ενωσιακή βάση δεδομένων για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, στην οποία περιλαμβάνονται δεδομένα που είναι διαθέσιμα στο κοινό. Το JRC προετοιμάζει τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για ειδικά θέματα (π.χ. ισορροπία των στόλων, καθεστώτα αλιευτικής προσπάθειας) προκειμένου να υποστηρίξει τις υπηρεσίες της Επιτροπής, το γνωμοδοτικό έργο της ΕΤΟΑ, καθώς και την έρευνα από τρίτους. Το JRC υποστηρίζει το έργο που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ΠΣΔ φιλοξενώντας το εργαλείο παρακολούθησης της διαβίβασης δεδομένων και τον ιστότοπο του ΠΣΔ[9].

1.5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πέραν της άσκησης του δικαιώματος ανάληψης πρωτοβουλίας που της επιτρέπει να προτείνει νομοθετικές πράξεις, η Επιτροπή επιτελεί, βάσει του ΠΣΔ, πολλαπλούς ρόλους με σκοπό τη διασφάλιση της ομαλής εφαρμογής. Εγκρίνει τα εθνικά προγράμματα εργασίας των κρατών μελών (54 προγράμματα εργασίας/τροποποιήσεις προγραμμάτων εργασίας κρατών μελών εγκρίθηκαν την περίοδο 2017-2020) και αξιολογεί την εφαρμογή τους μέσω των ετήσιων εκθέσεων (77 ετήσιες εκθέσεις την περίοδο 2017-2019), κατόπιν αξιολόγησης από την ΕΤΟΕΑ.

Η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη και τις ΠΟΣ όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων συλλογής δεδομένων και διατηρεί στενή και τακτική επικοινωνία μέσω επισκέψεων και συνεδριάσεων (παράρτημα 4 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Επιπλέον, η Επιτροπή επαληθεύει σε περιοδική βάση τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τα κριτήρια χρηματοδότησης δυνάμει του ΕΤΘΑ, μέσω της αξιολόγησης της ποιότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη.

1.6. Επιστημονική, Τεχνική και Οικονομική Επιτροπή Αλιείας

Το ΠΣΔ ορίζει την ΕΤΟΕΑ ως τον αρμόδιο επιστημονικό φορέα για την αξιολόγηση των εθνικών προγραμμάτων εργασίας και των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών, καθώς και για την αξιολόγηση ζητημάτων που αφορούν τα δεδομένα.

[9] https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/index.html

Για τη διασφάλιση της επιστημονικής ποιότητας των απαιτούμενων δεδομένων, ζητείται επίσης η γνώμη της ΕΤΟΕΑ (παράρτημα 5 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής) όσον αφορά την κατάρτιση και έκδοση αποφάσεων της Επιτροπής (π.χ. πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ, υποδείγματα προγραμμάτων εργασίας και ετήσιων εκθέσεων), καθώς και σχετικά με ζητήματα ποιότητας των δεδομένων που συνδέονται με τις εν λόγω αποφάσεις.

1.7. Ομάδα εμπειρογνωμόνων για τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων και επιτροπή αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

Στην ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής για τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων[10] ανήκουν οι ακόλουθες υποομάδες:

i) *Ομάδα εθνικών ανταποκριτών* για τον συντονισμό της εφαρμογής του ΠΣΔ από τα κράτη μέλη·
ii) *Συνεδρίαση συνδέσμων* για τον συντονισμό των ΠΟΣ σε ζητήματα πέραν των θαλάσσιων περιοχών·
iii) *Πανευρωπαϊκή ομάδα σχεδιασμού για οικονομικά ζητήματα (PGECON)*, για τον συντονισμό της συλλογής κοινωνικοοικονομικών δεδομένων·
iv) *Ομάδα συστημάτων ΤΠ για τα δεδομένα* – ανενεργή.

Κατά την περίοδο εφαρμογής πραγματοποιήθηκαν συνεδριάσεις των υποομάδων σε ετήσια βάση. Οι εν λόγω υποομάδες παρείχαν γνωμοδοτήσεις για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

Η επιτροπή αλιείας και υδατοκαλλιέργειας παρείχε θετική γνωμοδότηση επί του σχεδίου πολυετούς προγράμματος της ΕΕ για την περίοδο 2020-2021 (μέρος σχετικά με την εκτελεστική απόφαση).

2. Κύρια εργαλεία και δραστηριότητες που προβλέπονται στο πλαίσιο συλλογής δεδομένων

2.1. Πολυετές πρόγραμμα της Ένωσης

Το ΠΣΔ προβλέπει το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ στο οποίο καθορίζονται λεπτομερώς οι απαιτήσεις σχετικά με τη συλλογή δεδομένων από τα κράτη μέλη, απαριθμούνται οι υποχρεωτικές επιστημονικές έρευνες στη θάλασσα και καθορίζονται κατώτατα όρια για τη συλλογή δεδομένων. Οι υποχρεώσεις βάσει του πολυετούς προγράμματος της ΕΕ αντικατοπτρίζουν τις διαπιστωμένες ανάγκες των τελικών χρηστών όσον αφορά τα δεδομένα (παράρτημα 6 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ για την περίοδο 2017-2019[11] ακολούθησαν δύο αποφάσεις της Επιτροπής[12] που διαμορφώνουν το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ για την περίοδο 2020-2021 και εκδόθηκαν στις αρχές του 2019.

[10] https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2750&Lang=EL

[11] Το εν λόγω πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ ευθυγραμμιζόταν ήδη εν μέρει με τον νέο κανονισμό για το ΠΣΔ, ιδίως όσον αφορά: 1) τη συλλογή δεδομένων που βασίζεται στις ανάγκες των τελικών χρηστών και προσαρμόζεται ανά περιφερειακό θαλάσσιο επίπεδο· 2) τα δεδομένα που παρέχουν τη δυνατότητα επιστημονικής διαχείρισης και διαχείρισης πόρων με τρόπο που ευθυγραμμίζεται με τον στόχο της ΚΑΠ για μέγιστη βιώσιμη απόδοση και με την υποχρέωση εκφόρτωσης· 3) τα δεδομένα που αφορούν τον αντίκτυπο της αλιείας στο ευρύτερο θαλάσσιο περιβάλλον (οικοσυστήματα, προστατευόμενα είδη, ενδιαιτήματα)· και 4) τη συμπερίληψη περισσότερων δεδομένων σχετικά με την ερασιτεχνική αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια, την αλιευτική οικονομία και τη μεταποίηση ιχθύων.

Το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ πέραν του 2021 βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας και συνεπάγεται ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους τελικούς χρήστες, καθώς και επιστημονικές διαβουλεύσεις (παράρτημα 7 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Το εν λόγω πρόγραμμα θα ευθυγραμμίζεται με το νέο ΕΤΘΑ και θα περιλαμβάνει επικαιροποιήσεις των καταλόγων των ειδών και των περιοχών διαχείρισης, καθώς και των οικονομικών και κοινωνικών μεταβλητών. Επιπλέον, θα περιλαμβάνει αναθεωρημένες απαιτήσεις για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν τα ευαίσθητα είδη, την ερασιτεχνική αλιεία, τα διάδρομα είδη, την υδατοκαλλιέργεια και τα θαλάσσια οικοσυστήματα, καθώς και αναθεωρημένο κατάλογο των υποχρεωτικών επιστημονικών ερευνών στη θάλασσα και αναθεωρημένα κατώτατα όρια για τη συλλογή δεδομένων.

2.2. Πολυετή προγράμματα εργασίας

Στο πλαίσιο του πολυετούς προγράμματος της ΕΕ, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή πολυετή εθνικά προγράμματα εργασίας βάσει υποδειγμάτων και κατευθυντηρίων γραμμών για την υποβολή τους, τα οποία καθορίζονται σε ειδική απόφαση (παράρτημα 8 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής)[13]. Κατόπιν επιστημονικής εξέτασης από την ΕΤΟΕΑ, η Επιτροπή εγκρίνει τα προγράμματα εργασίας. Τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλλουν κάθε έτος τροποποιήσεις στα προγράμματα εργασίας τους.

Η Επιτροπή ενέκρινε 27 πολυετή προγράμματα εργασίας των κρατών μελών για την περίοδο 2017-2019, στις οποίες προστίθενται 35 μεταγενέστερες τροποποιήσεις (19 για το 2018, που αφορούσαν την προσαρμογή στον κανονισμό για το ΠΣΔ, και 16 για το 2019). Οι τροποποιήσεις έγιναν κατόπιν i) παρατηρήσεων της ΕΤΟΕΑ ή της Επιτροπής σχετικά με τα προγράμματα εργασίας που εγκρίθηκαν το 2016, ii) παρατηρήσεων της ΕΤΟΕΑ ή της Επιτροπής σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών, iii) συστάσεων των ΠΟΣ και της PGECON και iv) μεταβολών της αλιείας που είχαν αντίκτυπο στη δειγματοληψία.

Τον Δεκέμβριο του 2019 η Επιτροπή ενέκρινε 27 νέα προγράμματα εργασίας στο πλαίσιο του πολυετούς προγράμματος της ΕΕ 2020-2021, κατόπιν θετικής αξιολόγησης της ΕΤΟΕΑ[14].

2.3. Ετήσιες εκθέσεις

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων εργασίας τους, σύμφωνα με τους μορφότυπους και τα χρονοδιαγράμματα που έχουν θεσπιστεί με ειδική απόφαση[15]. Την περίοδο αναφοράς 2017-2019, οι ετήσιες εκθέσεις υποβλήθηκαν εγκαίρως από όλα τα κράτη μέλη.

Οι ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών αξιολογούνται από την ΕΤΟΕΑ[16]. Σε αυτή τη βάση, και μέσω της χρήσης του εργαλείου παρακολούθησης της διαβίβασης δεδομένων, η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη ώστε να διασφαλίζονται η παρακολούθηση, οι προσαρμογές εντός του ίδιου έτους και η ενσωμάτωση των συμπερασμάτων στις τρέχουσες

[12] Η υποδιαίρεση αποτελεί συνέπεια των νέων διατάξεων του κανονισμού για το ΠΣΔ (άρθρο 4 παράγραφος 1).
[13] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1701 της Επιτροπής της 19ης Αυγούστου 2016.
[14] Για 21 από τα εν λόγω προγράμματα εργασίας, η ΕΤΟΕΑ υπέβαλε σχόλια προκειμένου να ληφθούν υπόψη κατά την υποβολή προγραμμάτων εργασίας στο μέλλον.
[15] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1283 της Επιτροπής της 24ης Αυγούστου 2018.
[16] https://stecf.jrc.ec.europa.eu/reports/dcf-dcr.

εργασίες και τον σχεδιασμό. Οι τελικοί χρήστες παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με προβλήματα στη διαβίβαση των δεδομένων (ανεπάρκειες), τα οποία αναλύονται, κατατάσσονται σε κατηγορίες (σοβαρότητα, είδος, κάλυψη, ποιότητα και έγκαιρης παροχή) και παρακολουθούνται από τα κράτη μέλη[17]. Από το 2018, η Επιτροπή επιτάχυνε τη δράση της με αποτέλεσμα τη δημιουργία θετικών τάσεων ως προς την επίλυση προβλημάτων διαβίβασης δεδομένων και τη βελτίωση των επιδόσεων των κρατών μελών.

Την περίοδο 2018-2019 η Επιτροπή ανέλυσε τις επιδόσεις των κρατών μελών κατά την περίοδο 2014-2017 βάσει των κριτηρίων μη συμμόρφωσης για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ. Η επίδοση 21 κρατών μελών κρίθηκε ικανοποιητική. Στο πλαίσιο της ανάλυσης εντοπίστηκαν έξι κράτη μέλη των οποίων οι επιδόσεις και η παροχή δεδομένων έχρηζαν σημαντικής βελτίωσης. Σε συνεννόηση με τα εν λόγω κράτη μέλη, προσδιορίστηκαν και συμφωνήθηκαν τομείς που έχρηζαν βελτίωσης, οι οποίοι ενσωματώθηκαν είτε αμέσως είτε μεταγενέστερα (με τροποποιήσεις) στα προγράμματα εργασίας τους. Με ένα από τα ανωτέρω έξι κράτη μέλη συμφωνήθηκε ειδικό *πρόγραμμα δράσεων* (το οποίο εφαρμόζεται αυστηρά από το 2020). Οι επιδόσεις κατά την περίοδο 2018-2019 θα αξιολογηθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2020.

Από τα δεδομένα που συλλέχθηκαν σχετικά με την αλιεία στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, προς στήριξη των επιστημονικών γνωμοδοτήσεων και της εφαρμογής της ΚΑΠ γενικότερα, προέκυψαν περιορισμοί. Το 2020 η ΕΤΟΕΑ εξέδωσε γνωμοδότηση σχετικά με τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων και η ΓΔ MARE δρομολόγησε μελέτη με σκοπό να εξασφαλιστεί συστηματική επισκόπηση των αναγκών για δεδομένα και να χαραχτεί πιθανή μελλοντική προσέγγιση.

2.4. Πιλοτικές μελέτες

Σύμφωνα με τα πολυετή προγράμματα της ΕΕ 2017-2019 και 2020-2021, τα κράτη μέλη πρέπει να διεξαγάγουν πιλοτικές μελέτες με σκοπό τη διερεύνηση και την ανάπτυξη μεθόδων συλλογής δεδομένων σε διάφορους τομείς, όπως:

i) η ερασιτεχνική αλιεία,
ii) ο αντίκτυπος των αλιευτικών δραστηριοτήτων στους θαλάσσιους βιολογικούς πόρους και στα θαλάσσια οικοσυστήματα,
iii) τα δεδομένα κοινωνικού χαρακτήρα σχετικά με την απασχόληση, και
iv) τα περιβαλλοντικά δεδομένα σχετικά με την υδατοκαλλιέργεια (παράρτημα 9 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Οι περισσότερες πιλοτικές μελέτες βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη και τα πλήρη αποτελέσματα αναμένονται την περίοδο 2020-2022. Μετά την ολοκλήρωσή τους, τα αποτελέσματά τους θα ενσωματωθούν πλήρως στις συνήθεις δραστηριότητες συλλογής δεδομένων[18] των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, θα συντονιστούν σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης από τις ΠΟΣ.

[17] Παρότι η μεγάλη πλειοψηφία των τελικών χρηστών παρέχει ανατροφοδότηση, υπάρχουν εξαιρέσεις. Για παράδειγμα, η Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο (ΓΕΑΜ) δεν παρείχε ανατροφοδότηση από τους τελικούς χρήστες, κατανεμημένη ανά κράτος μέλος.

[18] Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα ενσωματώνονται ήδη στις συνήθεις δραστηριότητες συλλογής δεδομένων των κρατών μελών ή τα κράτη μέλη διερευνούν εναλλακτικές λύσεις στις περιπτώσεις που οι μέθοδοι που δοκιμάστηκαν δεν είχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

2.5. Περιφερειακή προσέγγιση στην εφαρμογή

Διαρκής επιδίωξη της ενωσιακής νομοθεσίας σχετικά με τη συλλογή δεδομένων είναι η προαγωγή της περιφερειακής συνεργασίας, και από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 πραγματοποιούνται περιφερειακές συνεδριάσεις συντονισμού. Σύμφωνα με την προσέγγιση της περιφερειοποίησης που διέπει τη νέα ΚΑΠ, το ΠΣΔ προβλέπει τη δημιουργία ΠΟΣ. Η περιφερειακή συνεργασία βελτιώνει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της συλλογής δεδομένων μέσω της ανταλλαγής εμπειρογνωσίας, δεδομένων και γνώσεων και του επιμερισμού καθηκόντων, καθώς και μέσω της περιφερειακής συνεργασίας και τυποποίησης. Αναμένεται ότι θα επιφέρει την εναρμόνιση των εθνικών προγραμμάτων εργασίας και, σταδιακά, θα οδηγήσει στην κατάρτιση περιφερειακών προγραμμάτων εργασίας.

Οι ΠΟΣ φέρνουν σε επαφή τα κράτη μέλη ανά θαλάσσια λεκάνη με σκοπό τον συντονισμό του σχεδιασμού και της εφαρμογής της συλλογής δεδομένων. Όλες οι ΠΟΣ συνεδριάζουν μία φορά κατ' έτος (παράρτημα 2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής) και οι περισσότερες διοργανώνουν συνεδριάσεις μεταξύ των συνόδων, καθώς και συνεδριάσεις υποομάδων. Για την ανάπτυξη περιφερειακών δράσεων μέσω των ΠΟΣ παρέχεται χρηματοδοτική στήριξη μέσω επιχορηγήσεων μελετών.

Οι ΠΟΣ βελτιώνουν τη συνέπεια της συλλογής δεδομένων εντός μιας θαλάσσιας λεκάνης μέσω συμπεφωνημένων μεθοδολογιών και προσεγγίσεων για να ανταποκριθούν σε αιτήματα υποβολής δεδομένων, στη συνεργασία σε επιστημονικές έρευνες που διενεργούνται από τα κράτη μέλη (π.χ. μέσω καταμερισμού καθηκόντων), στον συντονισμό των δραστηριοτήτων δειγματοληψίας, στην επίλυση προβλημάτων που αφορούν τα δεδομένα (π.χ. έλεγχοι ποιότητας πριν από τη φόρτωση των δεδομένων, παρακολούθηση των προβλημάτων που αναφέρονται στο εργαλείο παρακολούθησης της διαβίβασης δεδομένων), καθώς και στον συντονισμό των εργασιών που συνδέονται με τις περιφερειακές βάσεις δεδομένων. Επιπλέον, οι ΠΟΣ ασχολούνται σε πανπεριφερειακό επίπεδο με ζητήματα που αφορούν άλλες θαλάσσιες λεκάνες. Οι αποφάσεις και οι δράσεις τους αποτυπώνονται σε συστάσεις (παράρτημα 10 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής) που τίθενται ετησίως σε συζήτηση στο πλαίσιο της ΕΤΟΕΑ, και διασφαλίζεται κατάλληλη παρακολούθηση.

Από το 2017 οι ΠΟΣ άρχισαν να αναπτύσσουν περιφερειακά προγράμματα εργασίας. Κατά τη διαδικασία αυτή, οι ΠΟΣ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους πιθανές μεταβολές στη δειγματοληψία, τους χρηματοδοτικούς περιορισμούς, τις προκλήσεις που ενέχει η εφαρμογή κοινών διαδικασιών από διαφορετικά κράτη μέλη και τη σύνδεση του έργου των ΠΟΣ με το έργο των εθνικών διοικήσεων των κρατών μελών.

Οι ΠΟΣ και η PGECON συνεδριάζουν σε περιοδική βάση με την Επιτροπή, τους εθνικούς ανταποκριτές και τους τελικούς χρήστες προκειμένου να συντονίσουν και να συζητήσουν τις δραστηριότητες συλλογής δεδομένων στο πλαίσιο συνεδριάσεων συνδέσμων, λήψης κοινών αποφάσεων και τελικών χρηστών.

Στις ετήσιες συνεδριάσεις συνδέσμων, οι πρόεδροι των ΠΟΣ/της PGECON, η Επιτροπή και οι τελικοί χρήστες εργάζονται για την επίτευξη των κατωτέρω:

i) διασφάλιση της σύγκλισης του έργου των ΠΟΣ·
ii) αντιμετώπιση και ομαδοποίηση των συστάσεων των ΠΟΣ ώστε να υπάρχει δυνατότητα συνεργειών·
iii) ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των ΠΟΣ και της PGECON·
iv) προσδιορισμός πανευρωπαϊκών ζητημάτων και υποβολή προτάσεων για δράσεις·
v) βελτίωση της συνεργασίας με τους τελικούς χρήστες και την Επιτροπή· και
vi) προβολή των ΠΟΣ και της PGECON.

Η ετήσια συνεδρίαση των ΠΟΣ με τους τελικούς χρήστες [π.χ. ICES, ΕΤΟΕΑ, περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης αλιείας (ΠΟΔΑ)] διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στον προσδιορισμό των αναγκών των τελικών χρηστών, στα μελλοντικά αιτήματα υποβολής δεδομένων, καθώς και στη συζήτηση προβλημάτων διαβίβασης δεδομένων.

3. Χρηματοδότηση της συλλογής δεδομένων

3.1. Χρηματοδότηση υπό επιμερισμένη διαχείριση

Το ΕΤΘΑ αποτελεί τη νομική βάση της ενωσιακής χρηματοδότησης της συλλογής δεδομένων. Προβλέπει χρηματοδότηση της συλλογής δεδομένων στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών των κρατών μελών[19]. Η χρηματοδότηση από το ΕΤΘΑ διευκολύνει την εφαρμογή και την ομαλή λειτουργία του ΠΣΔ και, κατ' επέκταση, των επιστημονικών γνωμοδοτήσεων[20].

Για την περίοδο 2014-2020, έχει προβλεφθεί συνολική δαπάνη 532 εκατ. EUR για τη συλλογή δεδομένων από τα κράτη μέλη (παράρτημα 11 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Το εν λόγω ποσό κατανέμεται σε εθνικά κονδύλια και πρόκειται να συμπληρωθεί από εθνική χρηματοδότηση (ανερχόμενη συνολικά στο 25 % της ενωσιακής χρηματοδότησης).

Έκθεση για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας[21], η οποία αφορά τις δαπάνες των κρατών μελών για το ΠΣΔ κατά την περίοδο του ΕΤΘΑ, παρέχει χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με διάφορα στοιχεία της συλλογής δεδομένων. Το προσωπικό και τα ερευνητικά σκάφη αντιπροσωπεύουν, κατά μέσο όρο, σχεδόν το 80 % των συνολικών δαπανών του ΠΣΔ ενώ η συλλογή οικονομικών και

[19] Πριν από το 2014, η συλλογή δεδομένων χρηματοδοτείτο σύμφωνα με το σύστημα άμεσης διαχείρισης.
[20] Η ενδιάμεση μελέτη αξιολόγησης της εφαρμογής της συνιστώσας άμεσης διαχείρισης του ΕΤΘΑ καταλήγει στο ακόλουθο συμπέρασμα: «Συνολικά, οι επιστημονικές γνωμοδοτήσεις και η συλλογή δεδομένων που χρηματοδοτούνται μέσω της άμεσης διαχείρισης του ΕΤΘΑ παρέχονται μέσω καθιερωμένων διαδικασιών, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική συμβολή των γνωμοδοτήσεων και των δεδομένων στον καθορισμό των στόχων της ΚΑΠ» (σ. 53). Η έκθεση αφορά την περίοδο 2014-2016. Κατά την εν λόγω περίοδο, η συλλογή δεδομένων και οι επιστημονικές γνωμοδοτήσεις υλοποιούνταν σύμφωνα με το σύστημα άμεσης διαχείρισης. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1f424d68-d670-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en
[21] Μονάδα υποστήριξης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας για το ΕΤΘΑ, κατηγορίες δαπανών για τη συλλογή δεδομένων – τελική έκθεση 2020. Δεν είναι δημοσίως διαθέσιμη. Τα δεδομένα αφορούν τα έτη 2017 και/ή 2018, τα πιο πρόσφατα έτη για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Δεν συμπεριλήφθηκαν όλα τα κράτη μέλη στην έρευνα.

κοινωνικών δεδομένων αντιπροσωπεύει περίπου το 7-8 %. Αυτό σημαίνει ότι περίπου το 90 % των δαπανών σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη συλλογή βιολογικών και περιβαλλοντικών δεδομένων.

Η συμμόρφωση, ως προϋπόθεση της χρηματοδότησης από το ΕΤΘΑ, ελέγχεται βάσει πέντε κριτηρίων που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1930[22]. Τυχόν μη συμμόρφωση μπορεί να οδηγήσει σε αναστολή, διακοπή ή ανάκτηση της χρηματοδοτικής στήριξης[23]. Οι επιδόσεις των κρατών μελών ως προς τα ανωτέρω κριτήρια ήταν συνολικά καλές. Δεν εντοπίστηκαν παραβιάσεις των υποχρεώσεων συλλογής δεδομένων και κατά την περίοδο αναφοράς δεν κινήθηκαν διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων.

3.2. Χρηματοδότηση περιφερειακών επιχορηγήσεων υπό άμεση διαχείριση

Η Επιτροπή παρείχε στήριξη για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας μέσω επιχορήγησης δράσης[24]. Οι μελέτες που έλαβαν επιχορήγηση (συνολικού ποσού σχεδόν 2 εκατ. EUR) απέφεραν εργαλεία, μορφότυπους και μεθοδολογίες, περιλαμβανομένων συμφωνιών ανταλλαγής δεδομένων σε περιφερειακό επίπεδο, για την περιφερειακή δειγματοληψία, με σκοπό τη συλλογή δεδομένων για κοινά αποθέματα (παράρτημα 12 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Χρηματοδοτήθηκαν τέσσερις μελέτες: FishPi2 (βιολογικά δεδομένα για την αλιεία στη Βόρεια Θάλασσα, την Ανατολική Αρκτική και τον Βόρειο Ατλαντικό)· STREAM (βιολογικά δεδομένα για την αλιεία στη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο)· RECOLAPE (άκρως μεταναστευτικά είδη)· και SECFISH (κοινωνικοοικονομικά δεδομένα για την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και τη μεταποίηση)[25].

Οι μελέτες ολοκληρώθηκαν στα μέσα του 2019 και παρείχαν σειρά πιθανών εργαλείων και προτάσεων για δραστηριότητες των κρατών μελών, ιδίως σε τομείς όπου παρουσιάζονται νέες προκλήσεις, με περιφερειακή διάσταση (π.χ. δεδομένα σχετικά με τα προστατευόμενα και ευαίσθητα είδη, την αλιεία μικρής κλίμακας και τη θαλάσσια ερασιτεχνική αλιεία). Τα αποτελέσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη περιφερειακών προγραμμάτων εργασίας· εναλλακτικά, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν με συντονισμένο τρόπο στα εθνικά προγράμματα εργασίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ύπαρξη αξιόπιστων και πλήρων δεδομένων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη των βέλτιστων διαθέσιμων επιστημονικών γνωμοδοτήσεων, οι οποίες με τη σειρά τους διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τη διαχείριση στο πλαίσιο της ΚΑΠ.

[22] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/1930 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας όσον αφορά τα κριτήρια για τον καθορισμό του επιπέδου της δημοσιονομικής διόρθωσης και για την εφαρμογή κατ' αποκοπή δημοσιονομικών διορθώσεων, και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 665/2008 της Επιτροπής (ΕΕ L 282 της 28.10.2015, σ. 2).

[23] Τα κριτήρια είναι τα ακόλουθα: συλλογή δεδομένων, εθνικός συντονισμός των δραστηριοτήτων συλλογής δεδομένων, περιφερειακός συντονισμός με τα κράτη μέλη, υποβολή ετήσιων εκθέσεων και παροχή δεδομένων στους τελικούς χρήστες (ανεπάρκειες στη διαβίβαση δεδομένων).

[24] MARE 2016/22, https://ec.europa.eu/fisheries/call-proposals-mare201622_en

[25] https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/regional-coordination

Το ΠΣΔ δημιουργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1004. Αποτελεί καθιερωμένο κανονιστικό καθεστώς, το οποίο παρέχει την κατάλληλη δομή, τα εργαλεία και την ευελιξία για τη συλλογή δεδομένων από τα κράτη μέλη στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, με σκοπό τη στήριξη της επιστήμης και των επιστημονικών γνωμοδοτήσεων.

Ως αποκεντρωμένο σύστημα στο πλαίσιο του οποίου τα κράτη μέλη συλλέγουν, τηρούν και υποβάλλουν τα δεδομένα στους τελικούς χρήστες, το ΠΣΔ εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τον πολύπλοκο συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Στα εν λόγω μέρη περιλαμβάνονται κατά κύριο λόγο η *Επιτροπή*, η οποία επιβλέπει και στηρίζει την εφαρμογή· οι *φορείς των κρατών μελών*, οι οποίοι συλλέγουν τα δεδομένα· οι *ομάδες περιφερειακού συντονισμού*, οι οποίες τυποποιούν τις μεθόδους και τις διαδικασίες σε περιφερειακό επίπεδο· και οι *τελικοί χρήστες* των δεδομένων. Η σημασία των τελευταίων είναι θεμελιώδης όσον αφορά τον προσδιορισμό των αναγκών στον τομέα των δεδομένων και την παροχή ανατροφοδότησης σχετικά με την ποιότητα των υποβαλλόμενων δεδομένων.

Οι απαραίτητες δομές και λειτουργικές ρυθμίσεις για την εν λόγω διαδικασία έχουν πλέον εμπεδωθεί, χρησιμοποιούνται και είναι αποδεκτές από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, μεταξύ άλλων σε διεθνές επίπεδο. Ο διορισμός εθνικών ανταποκριτών αποδείχθηκε σημαντικός για τη συστηματοποίηση της συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή. Η ενωσιακή χρηματοδότηση για τη συλλογή δεδομένων δυνάμει του ΕΤΘΑ είναι σχετικά υψηλή, κάτι που θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως ένδειξη της δέσμευσης των κρατών μελών να επενδύσουν στη συλλογή δεδομένων και να επιτύχουν αποτελέσματα. Η ενεργή συνεργασία της Επιτροπής (με τη στήριξη της ΕΤΟΕΑ) με τα κράτη μέλη παρέχει τη δυνατότητα συνεχούς παρακολούθησης και βελτιώσεων.

Στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ, το ΠΣΔ δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην περιφερειοποίηση. Οι ΠΟΣ αναπτύσσουν τον ρόλο τους και εδραιώθηκαν περισσότερο κατά την περίοδο αναφοράς, με αποτέλεσμα την παγίωση των μεθόδων εργασίας τους. Χάρη στη στήριξη ειδικών επιχορηγήσεων για μελέτες, επιτεύχθηκαν τα πρώτα απτά αποτελέσματα (υπό τη μορφή εργαλείων και προτάσεων όσον αφορά την περιφερειακή δειγματοληψία σε διάφορες περιφέρειες). Ως αποτέλεσμα της επέκτασης και εντατικοποίησης των δραστηριοτήτων τους, οι ΠΟΣ βρίσκονται πλέον αντιμέτωπες με λειτουργικούς περιορισμούς και ενδεχομένως να απαιτηθεί περαιτέρω στήριξη της λειτουργίας τους κατά την επερχόμενη περίοδο. Στις αναμενόμενες μελλοντικές εξελίξεις περιλαμβάνεται η κατάρτιση περιφερειακών προγραμμάτων εργασίας, τα οποία θα συμφωνηθούν σε επίπεδο ΠΟΣ και θα εφαρμοστούν από τα κράτη μέλη, καθώς και ο καθορισμός διαχειριστή για την περιφερειακή βάση δεδομένων της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου και την επακόλουθη υλοποίησή της.

Τα επόμενα έτη, η συνολική προσοχή όσον αφορά το ΠΣΔ θα πρέπει να επικεντρωθεί στην εδραίωση της εφαρμογής του σε συνεχή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η αντιμετώπιση μελλοντικών προκλήσεων (μεταξύ άλλων όσον αφορά τα προστατευόμενα είδη και τα είδη που κινδυνεύουν ή απειλούνται, ή την απόκτηση ευρύτερων γνώσεων για τα οικοσυστήματα)· η ανταπόκριση στις εξελισσόμενες ανάγκες για δεδομένα και η ενσωμάτωσή τους (όπως προσδιορίζονται από τους τελικούς χρήστες)· ο εξορθολογισμός και η απλούστευση των διαδικασιών· και η περαιτέρω βελτίωση και

εναρμόνιση των μεθόδων, καθώς και η εφαρμογή τους σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης. Όσον αφορά το πολυετές πρόγραμμα της ΕΕ από το 2021 και μετά, τόσο τα κράτη μέλη όσο και οι ΠΟΣ έχουν να αντιμετωπίσουν σαφείς επικείμενες προκλήσεις: να διασφαλίσουν την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων των πιλοτικών και των επιδοτούμενων μελετών στα εθνικά προγράμματα εργασίας των κρατών μελών, καθώς και την κατάρτιση περιφερειακών προγραμμάτων εργασίας από τις ΠΟΣ, ιδίως όσον αφορά τις νέες προκλήσεις.

Η προβλεψιμότητα για τους πολυάριθμους παράγοντες που συμμετέχουν στη συλλογή δεδομένων αποτελεί ζωτικής σημασίας προαπαιτούμενο προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη λειτουργία της συλλογής δεδομένων και, κατ' επέκταση, των επιστημονικών γνωμοδοτήσεων στο πλαίσιο της ΚΑΠ. Εκτός από την παροχή σταθερών προοπτικών για το ΠΣΔ και τη θέσπιση σχετικής νομοθεσίας, καθοριστικής σημασίας είναι η διάθεση επαρκούς χρηματοδότησης στο πλαίσιο του νέου ΕΤΘΑ, τόσο από ενωσιακούς όσο και από εθνικούς πόρους.